

ارزیابی استیگما در میان زنان و مردان نابارور ایران

سید جلال یونسی (Ph.D.)^۱، سعید اکبری زردخانه (M.Sc.)^۲، زهره بهجتی اردکانی (B.Sc.)^۳.

۱- استادیار، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

۲- کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

۳- کارشناس، گروه بهداشت باروری، پژوهشکده فن‌آوری‌های نوین علوم پزشکی جهاد دانشگاهی ابن‌سینا، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: جنبه‌های روانی- اجتماعی نقص و یا اختلال فیزیکی ممکن است که مشکلات بیشتری از خود نقص و یا اختلال برای افراد ایجاد کند. افراد نابارور از پیش داوریها و نظرات منفی اطرافیان خود در موقعیت‌های مختلف رنج می‌برند. تمام عوامل مربوط به این رنج می‌تواند در شرایط استیگما که افراد نابارور با آن روبرو هستند، مورد مطالعه قرار گیرد. در کنار این موقعیت‌های روانی- اجتماعی آسیب‌زا، فرصت‌هایی وجود دارند که افراد نابارور می‌توانند برای سازگاری بیشتر با زندگی اجتماعی از آنها بهره‌مند شوند. هدف از انجام این مطالعه آشنایی با جنبه‌های روانی- اجتماعی زندگی ناباروران در رابطه با فرهنگ ایران می‌باشد.

روش بررسی: ۲۶۸ آزمودنی بارور و نابارور در این مطالعه شرکت جستند که از دو ناحیه متفاوت ایران بودند. در یک مطالعه مقدماتی توسط مصاحبه‌های متعدد سبک‌های تعامل اجتماعی و تمام ساختارهای ذهنی منفی و مثبت مربوط به زندگی اجتماعی این افراد نابارور، شناسایی شدند. با استفاده از ابزار مناسب (فهرست ساختارهای ذهنی) و تحلیل عوامل، عناصر مهم مربوط به جنبه‌های اجتماعی ناباروری به دست آمد. همچنین از تحلیل رگرسیون و آزمون‌های t با سطح معنی‌داری ($p < 0.05$) برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج: یافته‌های این مطالعه نشان داد که مقایسه اجتماعی به عنوان یکی از منابع شناخت خود، دارای نقشی اساسی در پیش‌بینی سازگاری‌های روانی- اجتماعی افراد نابارور می‌باشد. همچنین مشخص شد که زنان نابارور نسبت به مردان نابارور در دو موقعیت از "نگاه خودم" و "مقایسه با افراد بارور"، بیشتر تجربه استیگما را گزارش می‌کنند؛ در حالیکه دو گروه بارور و نابارور در مؤلفه‌های سازگاری روانی- اجتماعی شامل عزت نفس، افسردگی، رضایتمندی زناشویی با هم تفاوت معنی‌داری نداشتند.

نتیجه‌گیری: از میان سه منبع "شناخت خود"، شامل خود مشاهده‌گری، مقایسه اجتماعی و پسخوراندهای اجتماعی، مقایسه اجتماعی نقش اول، و پسخوراندهای اجتماعی نقش دوم را در ادراک وضعیت استیگما در افراد نابارور بازی می‌کنند. نتایج این مطالعه ضرورت سلامت‌نگری در رابطه بررسی جنبه‌های روانی- اجتماعی ناباروری و همچنین لزوم اصلاح و متعادل‌سازی کنش‌های سه منبع شناخت خود در میان افراد نابارور را از طریق گروه درمانی نشان داد.

کلید واژگان: ناباروری، استیگما، زندگی اجتماعی، مقایسه اجتماعی.

مسئول مکاتبه: دکتر سید جلال یونسی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، بلوار دانشجو، اوین، تهران، ایران.

پست الکترونیک: jyounesi@uswr.ac.ir